PLA DIRECTOR D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA DE LES ILLES BALEARS

2024 -2027

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia

UCTAIB

reas balears
xarxa d'economia alternativa i solidària

cooperatives agro-alimentàries Illes Balears

A INTRODUCCIÓ

Per donar suport a la consecució de les iniciatives que es van plasmar al seu moment al Pla d'Economia Social anterior, la Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia a través de la Direcció General d'Empresa, Autònoms i Comerç **ha impulsat la posada en marxa efectiva de les iniciatives prioritzades i el compromís amb els avenços que es treballaran al llarg del període 2024-2027 en matèria d'Economia Social a les Illes Balears.**

El Pla d'Economia Social de les Illes Balears està orientat a la visibilització positiva del sector, **a aportar** al creixement econòmic de les Balears; i al mateix temps que compleixi amb la funció social i, **que el desenvolupament social sigui també un dels factors de creixement.**

A INTRODUCCIÓ

El punt de partida ha estat l'anàlisi i reflexió sobre el Pla Director d'Economia Social de les Illes Balears dissenyat per al període 2017-2023. S'ha fet feina sobre aquelles iniciatives i estratègies que, si bé s'havien identificat com a crítiques, els resultats no havien estat els desitjats en quant als seus avenços.

Amb l'objectiu de que es produeixin els avenços necessaris dins l'àmbit de l'Economia Social a les Balears, identifiquem com a fonamental, per tant, que a la labor de reorientació, valoració, anàlisi, priorització i planificació d'iniciatives que s'ha dut a terme en aquest projecte, li acompanyarà un seguiment efectiu periòdic i d'una estructura administrativa adequada, sota el paraigües de la Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia i la implicació de les entitats que han participat.

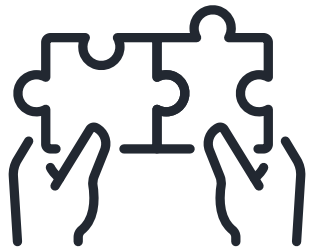
El pla compta amb la participació d'algunes de les més reconegudes organitzacions del sector, de les cooperatives i empreses d'economia social de Balears. Dls resultats que aquí s'exposen són fruit de les reunions de feina i de consens que han dut a terme les persones que les representen.

Les entitats que centren les iniciatives del Pla d'Economia Social de les Illes Balears (endavant Pla) han estat: **Deixalles (part de Reas Balears), Uctaib i Cooperatives agro-alimentàries.**

UCTAIB

cooperatives agro-alimentàries Illes Balears

reas balears xarxa d'economia alternativa i solidària

B MARC LEGAL I NORMATIU

A les actuacions hem tingut com a referència **el marc institucional i legislatiu de les Illes Balears, el nacional, de la Unió Europea i de la NU**.

Les condicions Marc per a l'economia social del Consell de la Unió Europea del 27 de novembre de 2023.

Pla d'acció europeu per a l'economia social que cerca donar suport a l'economia social no només en temes de creació de feina sino també cercant incrementar l'impacte social d'aquestes organitzacions a tota la Unió Europea.

L'Assemblea General de les NU de 18 d'abril de 2023 on es promou l'economia social i solidària per al desenvolupament sostenible de les nacions.

B MARC LEGAL I NORMATIU

El 9 de desembre de 2021, les institucions de la Comissió Europea, entitats d'economia social i els estats membres que la composen, varen aprovar el Pla d'Acció Europeu de l'Economia Social. Aquest Pla es sosté en 7 pilars dels quals 5 d'ells estan vinculats a les actuacions sobre les que es pot influir des de la nostra comunitat autònoma:

- Establir una concepció comú d'empresa social.
- Incrementar la visibilitat d'empreses i entitats del sector.
- Mesurar i avaluar la realitat social i la contribució al desenvolupament socioeconòmic.
- Construir un ecosistema favorable per al desenvolupament d'empreses i entitats d'economia social que doni suport al seu creixement, accés a finançament i l'establiment d'un marc legislatiu.
- Incrementar la incorporació de l'economia social en els fons i programes de la UE.

B MARC LEGAL I NORMATIU

Al juny de 2022 L'OCDE va plasmar per escrit les recomanacions del Consell sobre l'Economia Social i Solidària i la innovació social.

El passat 18 d'octubre de 2024, es va publicar en el Butlletí Oficial de les Corts Generals el Projecte de Llei integral d'impuls a l'economia social en el qual es cerca actualitzar el marc normatiu del sector, ajustant un model eficaç a les noves circumstàncies econòmiques i socials d'avui i a l'optimització del funcionament intern, de la participació i drets digitals de les cooperatives.

B MARC LEGAL I NORMATIU

Destaquem **la importància de las cooperatives dins de les entitats d'Economia Social a les Illes Balears** tant pel seu pes a l'Economia Social de les IB, com perquè són les úniques societats de l'ES de les quals el Govern de les Illes Balears té competències.

Així, a l'article art. 129.2 de la Constitució diu que *"Els poders públics han de promoure eficaçment les diverses formes de participació a l'empresa i han de fomentar, mitjançant una legislació adequada, les societats cooperatives…. I l'accés als mitjans de producció."*
La Llei 5/2023 de 8 de març, de Cooperatives de les Illes Balears que estableix als articles 168 i 169 parla de la promoció, estímul i desenvolupament de les societats cooperatives i que l'administració ha de garantir la participació i la representació del sector cooperatiu en tots els òrgans i taules de diàleg social i econòmic.

C ANÀLISI DE SITUACIÓ

L'anàlisi de situació ens ha dut a identificar els aspectes crítics sobre els que incidir i fer feina de manera prioritària.

ASPECTS DE MILLORA
1.- Necessitat de desenvolupament i d'adaptació de reglaments i lleis espanyoles a l´àmbit balear
2.- Foment de l´àmbit d´economia social a la contractació de Balears
3.- Feblesa d´un seguiment efectiu de Coordinació d´iniciatives i de dades objectives dins l àmbit de l´ES
4.- Informació i Dades vinculats a l´Economia Social no estandarditzats ni estructurats
5.- Manca de suport i coneixements tècnics que millorin la creació i tutorització d'empreses d'economia social i específicament de les cooperatives

C ANÀLISI DE SITUACIÓ

Així com els factors clau que minimitzaran els punts febles i ens permetran avenços concrets en matèria d'Economia Social.

FACTORS CLAUS
1.- Desenvolupament normativa i lleis adaptades a l'àmbit de les Illes Balears
2.- Comptar amb una estructura que doni una empenta i faci seguiment de les estratègies i resultats de l'Economia Social i cooperatives
3.- Millorar la formació dels agents clau que intervenen en el procés de creació i tutorització d'empreses d'economia social i de les cooperatives
4.- Millorar el coneixement de les iniciatives, valor afegit i els resultats d´aquestes a la societat balear.
5.- Promoure el desenvolupament d'empreses i entitats d'economia social i recolzar el seu creixement i accés al finançament.
6.- Compromís econòmic per part del Govern, de recolzament a les iniciatives i estratègies de l'Economia Social i les cooperatives a mig i llarg termini.
7.- Professionalització del sector per aconseguir una millor eficiència i consecució de resultats.
8.- Participació de les organitzacions d'economia social al Consell Econòmic i Social

D EIXOS ESTRATÈGICS vs OBJECTIUS ESTRATÈGICS

Aquests han estat la referència per a la millora i la coherència de les actuacions a posar en marxa.
Basats en els eixos identificats i en els objectius estratègics definits, s'han plasmat aquells aspectes bàsics sobre els que hauríem de treballar els avenços.

Una vegada documentats, s'ha procedit a comptar amb l'empenta necessària
de la Direcció General d'Empresa, Autònoms i Comerç.

EIX ESTRATÈGIC	Objectiu Estratègic	Avenços Avaluables

D EIXOS ESTRATÈGICS vs OBJECTIUS ESTRATÈGICS

		EIX ESTRATÈGICS	OBJETIUS ESTRATÈGICS
ESTRATEGIA ESPAÑOLA DE LA E.S.	PLA DIRECTOR D'ECONOMIA SOCIAL Illes Balears 2017	**E.01.** Impuls de l´Administració Pública al sector de l´ES	**OE.01.** Desenvolupament Marc Normatiu Balear que empari els àmbits d´ES
			OE.02 Fomentar la presència de l´ES en la gestió i funcionament de les Administracions Públiques
			OE.03 Estímul pressupostari a les iniciatives aprovades en el marc de l´ES.
		E.02. Professionalització del sector	**OE.04** Empenta de la gestió efectiva de les empreses d´ES.
			OE.05 Donar pes a l´ES en els diferents àmbits educatius i formatius
			OE.06 Seguiment efectiu als avenços
		E.03. Foment i Difusió de l´ES a la Societat Balear	**OE.07** Llançament estructurat dels resultats efectius
			OE.08 Visibilitat de l´ES a través de les noves eines digitals

D EIXOS ESTRATÈGICS vs OBJECTIUS ESTRATÈGICS

Sobre els objectius estratègics s'han determinat i contrastat amb la Conselleria els avenços avaluables que seran la base de les prioritats específiques sobre les que continuar fent feina fins al final del Pla, previst per a 2027.

EIX ESTRATÈGICS	OBJETIUS ESTRATÈGICS	AVENÇOS AVALUABLES
E.01. Impuls de l´Administració Pública al sector de l´ES	**OE.01.** Desenvolupament Marc Normatiu Balear que empari els àmbits d´ES	Desenvolupament de la llei 5/2023 de cooperatives amb la Federació de Cooperatives.
		Decret 60/2003 d'empreses d'inserció modificat
	OE.02 Fomentar la presència de l´ES en la gestió i funcionament de les Administracions Públiques	Aplicació efectiva de les clàusules Socials específiques, Medi ambientals, km0... a la contractació pública
		Creació de la comissió de seguiment del Pla Director de l'Economia Social 2024-2027
		Convocatòries anuals als Consells Econòmic i Social i al de Cooperativisme
	OE.03 Estímul pressupostari a les iniciatives aprovades en el marc de l´ES.	Publicació de les convocatòries d'ajudes de suport a empreses
		Publicació de les convocatòries d'estructures associatives i de foment i difusió de l'economia social

D EIXOS ESTRATÈGICS vs OBJECTIUS ESTRATÈGICS

Sobre els objectius estratègics s'han determinat i contrastat amb la Conselleria els avenços avaluables que seran la base de les prioritats específiques sobre les que continuar fent feina fins el final del Pla previst per al 2027.

EIX ESTRATÈGICS	OBJETIUS ESTRATÈGICS	AVENÇOS AVALUABLES
E.02. Professionalització del sector	**OE.04** Empenta de la gestió efectiva de les empreses d´ES.	Pla de formació de l'Economia Social i cooperativisme
	OE.05 Donar pes a l´ES en els diferents àmbits educatius i formatius	Promoure de manera efectiva continguts d'Economia Social i cooperatives en la formació reglada (UIB, FP) i ocupacional.
	OE.06 Seguiment efectiu als avenços	Quadre de comandament d´indicadors clau, digital, dinàmic, enriquit per les entitats de l´ES i les cooperatives.
E.03. Foment i Difusió de l´ES a la Societat Balear	**OE.07** Llançament estructurat dels resultats efectius	Pla de comunicació d´iniciatives i resultats Foment d´un web específic d´Economia Social promogut per la Conselleria d´Economia d'Empresa, Ocupació i Energia
	OE.08 Visibilitat de l´ES a través de les noves eines digitals	

E EINES DE CONTROL

El 90% dels plans directors que no aconsegueixen els seus reptes, es degut a una manca de seguiment efectiu de les actuacions i dels objectius marcats.

Des d'un primer moment el repte per a la Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia en aquest pla, ha estat l'impuls de les iniciatives pràctiques per a l'avenç efectiu dels reptes que planteja l'economia social avui en dia a Balears, i de com fer-ho efectiu amb iniciatives concretes i avaluables.

A continuació del resultat de la feina en equip, format per les entitats i la Direcció General d'Empresa, Autònoms i Comerç, **el repte està a crear equips de feina per abordar els diferents objectius i les iniciatives que s'han definit com a prioritàries**.

E EINES DE CONTROL

Cada grup de feina de cada objectiu estratègic estarà format per **un representant de les entitats i tècnics en la matèria sobre la qual s'està treballant**.

L'equip de feina definirà tant l'objecte del grup com la data prevista en què hauran de tenir desenvolupades les tasques així com les fites que acompanyen l'avenç avaluable que aborda.

Haurà de ser el grup de seguiment previst qui coordini i faci seguiment de l'avenç efectiu de les iniciatives proposades.

E EINES DE CONTROL

Proposem aquesta eina per fer el seguiment de cada grup de feina

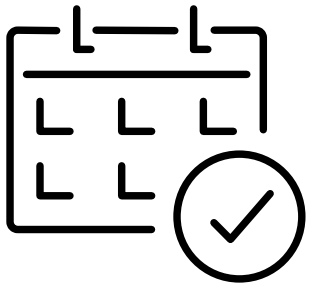
EIX ESTRATÈGIC		Objectiu Estratègic	
Objecte	**Avanço Avaluable**		**Termini**
Participants	**Impacte i Millores que cerca**		**Recursos previstos**
Requisits e Informació previa			
HITOS	**RESPONSABLE**	**DATA**	**SEGUIMENT**
Indicadors CUANTITATIUS		**Indicadors QUALITATIUS**	

E EINES DE CONTROL

Al seguiment dels grups de feina per objectiu estratègic, se li farà també a la mateixa vegada un seguiment per la pròpia Conselleria i representants elegits entre les entitats.

Aquest grup director de seguiment es reunirà cada dos mesos màxim amb la finalitat d'evitar la dilació involuntària dels avenços i la pèrdua d'iniciatives.

Les reunions de seguiment d'aquest equip compatran amb la presència, si fos necessària, de la persona responsable de l'equip de feina i tècnic del grup de feina participant en quest.

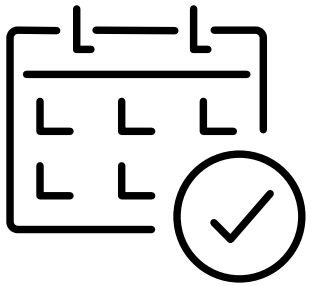
F SEGUIMENT D'INICIATIVES

Els indicadors per cada iniciativa seran definits per l'equip de feina vinculat a la mateixa, tenint en compte la naturalesa de valor afegit i la capacitat d'obtenir-se per part de les entitats de sector.

La recollida màxima de les dades segons l'indicador serà semestral.

Es preveu entre les iniciatives, la creació d'una bateria d'indicadors que formalitzi les dades a mig termini i que faciliti una anàlisi de valor des de la Conselleria respecte a la situació, evolució i comparació amb entitats d'altres Comunitats Autònomes.

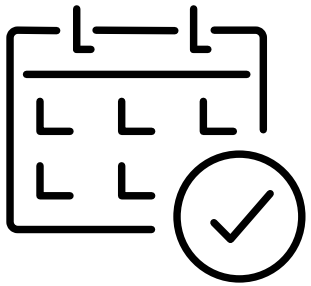
Allò que es mesura adequadament permet comparar i millorar de manera objectiva.

F SEGUIMENT D'INICIATIVES

… comptant amb un sistema d'avaluació objectiva basada en els indicadors clau tant quantitatius com qualitatius que reforça l'anàlisi real de la consecució dels avenços.

AVENÇOS AVALUABLES		INDICADOR	RESPONSABLE INDICADOR	ORIGEN DE DADES	MÈTODE DE CÀLCUL	Període			
						2024	2025	2026	2027
1									

“L’economia social i solidària ho és si compleix amb el principi de l'equitat social...i només existeix equitat social si les entitats anteposen a cada actuació del dia a dia, la finalitat per la qual foren creades”

Govern de les Illes Balears
Conselleria d’Empresa, Ocupació i Energia

Conselleria d’Empresa, Ocupació i Energia
Direcció General d’Empresa, Autònoms i Comerç